

ORP ISKRA

„...trzeba, żeby młody oficer na początku swej kariery przeżył wszystko, co stanowi chleb i sól życia morskiego, trzeba, żeby na małym żaglowcu, pełniąc obowiązki prostego majtka, przez szereg miesięcy oswoił się z falą i wiatrem, z ciężką pracą przy żaglach i bądź co bądź z chorobą morską”.

Józef Unrug „O żaglowy okręt szkolny dla Marynarki Wojennej” - „Morze” 1925 nr 6

Mira Urbaniak

Kiedy kontradmirał Józef Unrug (dowódca floty w latach 1925 - 1939) pisał te słowa, po morzach pływał już *LWÓW*, szkoląc przyszłych oficerów marynarki handlowej i udostępniając także swój pokład Marynarce Wojennej. Ale wzrastająca systematycznie liczba oficerów i aspirantów oficerskich korpusu morskiego Polskiej Marynarki Wojennej zrodziła potrzebę posiadania własnego okrętu szkolnego. W 1927 roku służbę rozpoczął, zakupiony w Holandii, trójmasztowy szkuner gaflowy ORP *ISKRA*.

ISKRA nr 1

Pod banderą Marynarki Wojennej pływał pół wieku. Przebył w tym czasie 250 tysięcy Mm, zawiąnął 118 razy do 64 portów europejskich, afrykańskich i amerykańskich. Na jego pokładzie przeszło przeszkolenie 4 tysiące żeglarzy. *ISKRA* nr 1 miała równie barwną historię i zasługi co pływający z nią równolegle *DAR POMORZA*, nie miała za to jego szczęścia. W 1977 roku, po zakończeniu służby, poszła „na żyletki”.

W Marynarce Wojennej rozpoczęto dyskusje na temat budowy następnego żaglowca.

Fot. Hanku Błaszczewicz

Z wielu ofert wybrano jednostkę opartą na kadłubie *POGORII*, wprowadzając jednak wiele poprawek.

ISKRA nr 2

W listopadzie 1981 roku w Stoczni Gdańskiej położono stępkę pod budowę ORP *ISKRA* nr 2 - następcy i kontynuatora tradycji swojego poprzednika. Nową *ISKRĘ* zaprojektowano jako barkentynę o trzech masztach i ożaglowaniu: fokmaszt - rejowe, grotmaszt - gaflowe, bezanmaszt - bermudzkie.

Uroczyste wodowanie odbyło się 6 marca 1982 roku, a *ISKRA* - okręt RP wcielony został w skład floty wojennej rozkazem nr 102 dowódcy Marynarki Wojennej w sierpniu 1982 roku. Pierwszym dowódcą nowej jednostki został kpt. mar. Lech Soroka, dwa lata później dowodzenie na wiele lat przejął por. mar. Czesław Dyrzc.

Podstawowym zadaniem ORP *ISKRA* jest szkolenie podchorążych Akademii Marynarki Wojennej, ale na jej pokładzie gościła także młodzież z Ligi Morskiej, Bractwa Żelaznej Szekli i „Międzynarodowej Szkoły pod Żaglami”.

Nagrody i rejsy atlantyckie

Aż pięciokrotnie zdobyła *ISKRA* miano „Najlepszego okrętu w Marynarce Wojennej RP”. Z sukcesami wracała również z Operacji Żagiel -w 1989 r. zdobyła najcenniejszą nagrodę tej imprezy „Cutty Sark Trophy” - srebrną statuetkę żaglowca, a na Opsail '91

dwie nagrody specjalne - za najlepiej prezentujący się żaglowiec i najsprawniej zorganizowaną wymianę załóg podczas tzw. etapu towarzyskiego.

Pierwszy raz Atlantyk pokonała *ISKRA* w 1990 roku, a z pobytu w Ameryce przywoziła „Medal Pokoju” wręczony przez sekretarza generalnego ONZ. Przepłynęła wtedy ponad 12 tysięcy Mm. Druga wyprawa przez Atlantyk związana była z uczestnictwem w Grand Regatta Columbus 1992. Podczas tego rejsu przebyto ponad 15 tysięcy Mm. Jak się okazało były to próby przed największym - historycznym rejssem.

Dookoła świata

W kwietniu 1995 roku *ORP ISKRA* wyruszyła z Gdyni w podróż dookoła świata, podejmując to wyzwanie jako pierwszy okręt w 80-letniej historii Marynarki Wojennej. Ostatnią cumę okrętu zrzucił ówczesny prezydent RP Lech Wałęsa. Na pokładzie zaokrętowano pięćdziesiąt osiem osób, w tym dziewiętnastu członków załogi, trzydziestu czterech podchorążych i pięciu nauczycieli akademickich. Jednym z głównych celów wyprawy był zlot żaglowców z okazji pięćdziesięciolecia Republiki Indonezji - Sail Indonezia '95, ale równie ważnym i trudnym zadaniem w czasie rejsu było realizacja praktyki marynarskiej i trzech semestrów nauki.

Trudne warunki atmosferyczne i przeciwne wiatry napotkała *ISKRA* na Oceanie Indyjskim, ale ekstremalne na Oceanie Spokojnym przed przylądkiem Horn. Siła wiatru osią-

Fot. Hanna Błaszczyńska

Powrót z rejsu dookoła świata. Gdynia 10.02.11

gała 12° B - maksymalna prędkość wiatru wyniosła siedemdziesiąt pięć węzłów, a fale osiągnęły wysokość około piętnastu metrów.

Sprawdził się żaglowiec, sprawdziła się załoga... *ORP ISKRA*, po przejściu zalodzonych akwenów Zatoki Meklemburskiej i Gdańskiej, w asyście śmigłowców i okrętów Marynarki Wojennej zacumowała w Gdyni - 10 lutego 1996 roku, w 70 urodziny miasta. 300 dni trwała ta niezwykła wokółziemską żegluga, przebyto ponad 37 tysięcy Mm, zawinięto do 19 portów w 12 krajach - ziściły się marzenia pokoleń marynarzy.

Dowództwo *ORP ISKRA* po kmdr Czesławie Dyrzcu objął kmdr ppor Robert Sitek, do dziś prowadzący szkolny żaglowiec Marynarki Wojennej RP po morzach i oceanach.

ORP ISKRA

rok budowy	1982
stocznia	Stocznia Gdańska
właściciel	Mar. Wojenna RP
długość maksymalna	49 m
szerokość	8 m
wysokość	30,2 m
zanurzenie	3,5 m
wyporność	381 ton
powierzchnia żagli	1040 m ²
silnik	310 KM Wola Warszawa
załoga	4-5 załogi stałej
	5 osób kadry dydaktycznej
	45 podchorążych

Fot. Leszek Dyrzc

1995 r. Załoga *ISKRY*- zdobywcy Hornu